

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ ТА
БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2015 року)

Суми
Сумський державний університет
2015

ДОСТУП ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ: ОСТАННІ РЕФОРМИ

Трофімцова Ю. В.

Юридичний факультет, Сумський державний університет

Колеснікова М. В.

к.ю.н., ст. викладач кафедри АГПФЕБ, Сумський державний університет

Актуальність даної теми полягає в необхідності аналізу зміни нормативно-правових актів щодо контролю за суб'єктами владних повноважень, використання публічних коштів, участь громадян у державному управлінні та свободи слова представників засобів масової інформації, що є вкрай необхідним для встановлення в Україні інформаційного та громадянського суспільства.

28 березня 2014 року Верховною Радою України прийнято закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям закону України «Про інформацію» та закону України «Про доступ до публічної інформації» (далі – Закон №0947), який набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування. Законом були внесені зміни до 4 кодексів та 53 законів України з метою приведення їх у відповідність до закону України «Про інформацію» та закону України «Про доступ до публічної інформації» [2].

Як відомо, за законом України «Про доступ до публічної інформації» кожна особа має право звернутись до розпорядника інформації – органу державної влади, місцевого самоврядування, їх посадових осіб, іншого суб'єкта владних повноважень із запитом про надання інформації. За запитом має бути надана будь-яка інформація, яка не має статус інформації з обмеженим доступом, незалежно від того, чи стосується така інформація особи, що направляє запит [3].

Окрім того, вказаний закон передбачає обов'язок розпорядників інформації систематично оприлюднювати публічну інформацію. Оприлюдненню підлягає інформація про структуру, фінансові ресурси розпорядника, про прийняті нормативні акти, перелік послуг, які надаються, та порядок їх отримання, план проведення та порядок денний відкритих засідань, звіти та інша інформація про його діяльність.

До переліку суб'єктів владних повноважень, зобов'язаних здійснювати відповідне оприлюднення інформації та її надання за запитом, належать, в тому числі, Верховна Рада України, Президент, судові органи України, Кабмін, міліція, служба безпеки України, органи прокуратури, всі органи місцевого самоврядування, а також організації, що здійснюють владні повноваження.

Тепер детальніше про нововведення:

Законом № 0947 внесено зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення, зокрема – введено ряд нових штрафів за порушення законодавства про інформацію. Тепер посадові особи, винні у ненаданні особі за її заявою доступу до судового рішення або матеріалів судової справи, підлягають покаранню у вигляді штрафу у розмірі від 425 до 850 гривень [2].

Не оприлюднення інформації, оприлюднення якої передбачене законом, тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб у розмірі від 425 до 850 гривень. Ненадання відповіді на запит про інформацію, неправомірна відмова у наданні інформації, надання неправдивої інформації карається накладенням штрафу на посадових осіб у розмірі від 425 до 850 гривень.

Незаконна відмова у прийнятті та розгляді звернення (необхідно відрізнити від запиту), або інше порушення вимог закону України «Про звернення громадян»

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб у тому самому розмірі.

Кодекс адміністративного судочинства України також не залишився без змін. Так, бездіяльність розпорядників інформації щодо розгляду звернення або запиту особи на інформацію тепер розглядатиметься адміністративним судом у порядку скороченого провадження. Це означає, що скарга на дії відповідного суб'єкта щодо розгляду звернення або запиту на інформацію має бути розглянута судом у значно коротші строки, які, зазвичай, не перевищують 20 діб, при чому розгляд здійснюється без участі сторін. Необхідно пам'ятати, що у порядку скороченого провадження зможе бути оскаржена лише бездіяльність, тобто – ненадання інформації чи залишення запиту без розгляду [1, с. 123].

Законом № 0947 з Цивільного кодексу України виключено положення ч. 3 ст. 277 про те, що будь-яка негативна інформація, поширена про особу, вважається недостовірною, якщо особа, яка її поширила, не доведе протилежного. З правової точки зору, тепер будь-яка інформація про вчинення особою аморальних, протиправних дій, інформація про іншу негативну чи неприйнятну її поведінку, у випадку поширення, автоматично не вважатиметься недостовірною чи неправдивою. З цього випливає, що для спростування негативної інформації особі, про яку її поширили, тепер необхідно буде довести її неправдивість [2].

Зазнав змін і закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», зокрема – встановлено новий порядок підтвердження професійної належності журналістів. Якщо раніше їх професійна належність підтверджувалась виключно документом, виданим редакцією друкованого ЗМІ, то тепер вона також підтверджуватиметься документом, виданим професійним об'єднанням журналістів.

Ці зміни, перш за все, вплинуть на статус блогерів і незалежних журналістів, що не працюють у ЗМІ, які тепер мають можливість отримати рівні права зі звичайними журналістами. Єдиною умовою залишиться наявність відповідного документу, виданого професійним об'єднанням журналістів [4].

Інформацію з реєстру об'єктів державної власності, за винятком інформації з обмеженим доступом, тепер можна буде отримати за запитами на інформацію, а установи, організації та громадяни стали офіційними користувачами реєстру.

Нагадаємо, що Єдиний реєстр об'єктів державної власності – це сукупність інформації про нерухомість, яка належить державним підприємствам, установам, організаціям, в тому числі про передану в оренду, лізинг чи заставу, а також про корпоративні права, що належать державі.

Матеріали генеральних планів населених пунктів та детального плану територій надаватимуться за запитами на інформацію, поданими у порядку, передбаченому законом України «Про доступ до публічної інформації». Законом №0947 прямо визначається, що вказані матеріали не можуть містити інформацію з обмеженим доступом чи бути обмеженими в доступі [2].

Відтепер інформація про державні закупівлі, за винятком інформації з обмеженим доступом, також вільно надаватиметься за запитами про інформацію.

Окрім цього, журналістам, представникам ЗМІ та громадських об'єднань буде гарантоване право бути присутніми на засіданнях комітетів з конкурсних торгів, безперешкодно відвідувати приміщення, де проводяться конкурсні торги з державних закупівель, а також отримувати доступ до процедури розкриття пропозицій конкурсних торгів [3].

З проведеного аналізу останніх змін законодавства в розділі доступу до публічної інформації можна зробити висновок, що ці зрушення відповідають ідеям

становлення правової держави, однак мають певні проблеми. Зокрема, в законодавстві так і не було чітко визначено перелік «конфіденційна» та «службова» (інформація з обмеженим доступом) інформація. Вважаємо недостатніми зміни та гармонізацію закону України «Про захист персональних даних», закону України «Про банки та банківську діяльність» та закону України «Про засади запобігання та протидії корупції» у розділі перевірки достовірності даних вказаних службовцями вищих рангів у деклараціях про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру. Певні проблеми в контролі за достовірністю наданих службовцями даних виникли з прийняттям нового закону України «Про прокуратуру».

Таким чином, вважаємо за необхідне внести зміни до чинного законодавства для забезпечення всебічного громадського контролю за здійсненням діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Костецька Т.А. Право на інформацію в Україні / Т.А. Костецька // НАН України ; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького : Вища школа права. – К., 2008. — 310 с.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про інформацію» та Закону України «Про доступ до публічної інформації» [Електронний ресурс] : Закон України від 27.03.2014 р. № 1170-VII. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1170-18>.
3. Про доступ до публічної інформації [Електронний ресурс] : Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.
4. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 16.11.1992 р. № 2782-XII. - Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua.